

UKÁZKA Z KNIHY FRANTIŠKA ŠUSTY

TRIKY, FINTY, VYCHYTÁVKY OD ZOOTRENÉRA PRO PSÍ SVĚT, co se mohou trenéři a majitelé psů naučit od trenérů zvířat v zoo

Kniha vyjde u nakladatelství Plot na podzim 2026

Již brzy bude možno udělat si **předobjednávku za sníženou cenu přímo od autora s podpisem**, popř. ve spojení se **slevou pro účastníky křtin knihy 7.11. 2026 na ČZU** – vše najdete na webu https://www.treninkjerozhovor.cz/t_cz/2845/760/aktuality/nova-kniha-v-roce-2026/

POZOR, DO 18.9. JE MOŽNOST VLOŽENÍ VAŠÍ REKLAMY DO KNIHY.

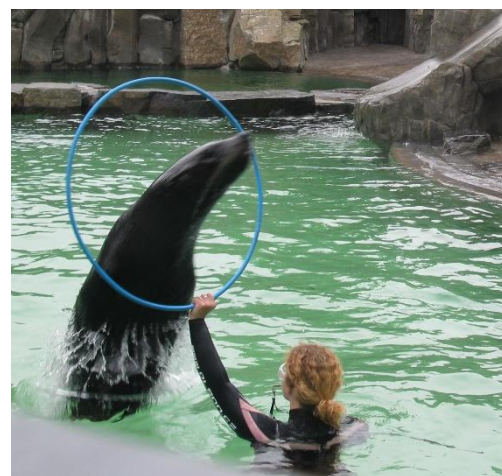
Bližší informace vám podám na mejlu treninkjerozhovor@seznam.cz

Psí tréninková výzva:

hra „na Melouna“

(publikováno se svolením Zoo Praha)

Před mnoha lety jsem byl v pražské zoo u toho, když se pod vedením zahraniční lektorky Gabby Harrisové připravovala nová forma vystoupení s lachtany. Chovatelé při téhle verzi nezůstávali na břehu, ale vstupovali za lachtany do vody. Nejúžasnějším zvířecím členem vystoupení byl (alespoň podle mě) lachtan Meloun, který se krom různých přeskoků, průskoků a piruet naučil různými formami vozit svého chovatele po bazénu¹.

¹ Pokud by vás snad při představě lachtana tlačícího či táhnoucího člověka po hladině napadalo něco o trápení zvířat, pak vezměte v úvahu tohle: Meloun vážil (podle ročního období) mezi 200 až 300 kg, chovatel, který s ním byl ve vodě, tedy i třikrát méně. Lachtan má ve vodě absolutní převahu, není pro něj problém vám uniknout nebo vás rychle napadnout... A je to šelma, vydírat ho hladem je nesmysl – má dost fyzických prostředků na to, aby vám nedovolil s kbelíkem ryb odejít z expozice. Kromě toho v období říje (které u nás jihoafrickým lachtanům vychází přímo na hlavní návštěvnickou sezónu) samci klidně na několik dnů vynechají krmení. Vlastně bylo spíš

Tím hlavním uměním při tomto typu vystoupení ale nebyly jednotlivé „triky“, byť sebevíce atraktivní. Tou **hlavní trenérskou výzvou bylo to, aby lachtan přijímal podněty k chováním (chcete-li „povely“) od člověka ve vodě.** Proč? Protože člověk ponořený ve vodě nemá u sebe odměny a tím pádem nemůže odměňovat. U kbelíku

s odměnami stojí na břehu druhý trenér, za kterým si lachtan po splnění úkolu a zvuku markeru (píšťalka) odchází pro rybu a po jejím snědení se zase sám aktivně vrací k člověku ve vodě.

Právě pro vyřešení tohoto „trenérského paradoxu“, **kdy zvíře poslouchá toho z dvojice trenérů, který nemá u sebe odměny**, byla tenkrát u nás zahraniční lektorka Gabby Harrisová^{2*}. Pod jejím vedením jsme tenkrát rozebrali celý tréninkový proces na několik kroků, kterými chovatelé s lachtany procházeli v řádu týdnů, až to nakonec zvládli. A z tohoto procesu vznikla i „lachtaní výzva“, kterou někdy zadávám lidem na mých psích táborech. Cíl „lachtaní výzvy“ pro psa je úplně stejný jako pro lachtana, i když se neodehrává v bazénu – majitel psa dává svému psovi podněty k chováním a potvrzuje jejich správnost zvukem markeru (bridge), ale nedává přímé odměny. Po každém takovém potvrzení je pes odeslán k asistentovi vzdálenému několik metrů, který psa odmění. Pes si vezme odměnu a po jejím zkonsumování se má pro další úkol vrátit ke svému člověku. A to vše má dělat spokojeně a ze svobodné vůle, protože tohle je „lachtaní výzva“ a lachtan se také nenechá donutit a ani mu nemůžete něco zakázat. Víte co, pojd'te si ji zkusit také. A protože asi většina z vás má psy a ne lachtany, napíšeme si návod v „psí verzi“, která je díky úžasné psí toleranci a vazbě psa na svého člověka o dost kratší než lachtaní verze³.

umění do takového Melouna v červenci dostat něco k jídlu. Ne, při takovém vystoupení lachtanů opravdu nejdete zvířatům dominovat. **Jdete k nim s úctou na návštěvu.**

² Gabby se od té doby vrací do ČR pravidelně, nejen kvůli zoo, ale i se svými semináři. Dvě její knihy, *Dotkni se zvířecí duše* (2015) a *Od delfína ke psovi a zpátky k člověku* (2017), vyšly česky v Nakladatelství PLOT. Její třetí kniha vyjde na podzim 2026.

³ To, že mnoho psů tuhle hru zvládne za pár minut, je podle mého názoru další krásnou ukázkou psích vlastností, které nám lidem usnadňují společný život s nimi. Jsou jimi jednak obrovská psí tolerance

- 1) **Přivolání „sluhy dvou pánů“:** Se psem začínají trénovat jak jeho majitel, tak asistent. Oba mají odměny a střídavě si psa k sobě přivolávají a za příchod odměňují. Pokud pes nerozumí přivolání od cizího člověka, lze využít přivolání na chrastítko popsané v první kapitole knihy. S každým dalším opakováním zvětšujeme vzdálenost mezi oběma lidmi.

- 2) **Před přivoláním je odeslání:** Ve chvíli, kdy pes nadšeně běhá na přivolání k druhému člověku, začne majitel před toto cizí přivolání předřazovat vlastní signál pro odeslání (např. slovo „běž“ a gesto rukou). Zároveň na několik opakování vzdálenost mezi oběma lidmi výrazně zkrátíme (tedy rozvolníme kritéria). Pokud pes opravdu stojí o odměnu od druhého člověka, pak začne reagovat už na samotné odeslání k němu a nečeká na jeho přivolání. To je přesně to, co chceme. Pes je cizím člověkem za odeslání k němu jednou odměněn a majitel si ho volá zpět. Jakmile pes vše chápe, opět postupně prodlužujeme vzdálenost.

- 3) **Spontánní návrat:** Začneme na chvíli vytvářet určitý nepoměr, kdy u vlastního majitele dostává pes více úkolů a za každý z nich přichází odměna, zatímco u cizího člověka (ke kterému už chodí čistě na „odeslání“) dostane vždy jen jednu. Tím dosáhnete toho, že se

vůči „trenérským chybám“ a zároveň psí oddanost. Podrobně se o těchto povahových rysech psů rozepisují v knize *Neznám druhé takové zvíře jako je pes* (2017).

pes po snědení této jedné odměny u cizího člověka vrátí nazpět k majiteli, kde očekává další úkoly.

- 4) **Diferencované odměny:** Pokud pes zvládl předchozí fázi (po signálu k odeslání si jde pro odměnu k cizímu člověku a po jejím snědení se vrací spontánně k vlastnímu majiteli pro jednoduché úkoly následované odměnou), můžeme mu odeslání oproti ostatním cviků trochu více zatraktivnit. Třeba tím, že cizí člověk bude dávat svou odměnu větší nebo atraktivnější druh. **Ale pozor, vždy za každé odeslání odměny jen jednou (tedy nedává velkou odměnu ve více dávkách po sobě, to by u něj psa zdržovalo).**
- 5) **Z odeslání je „dobrý kšeft“:** Pokud máte pocit, že si pes odeslání k cizímu člověku pro atraktivní odměnu oblíbil, můžete ho začít používat jako „dobrý kšeft“, tedy vlastně odměnu za dobře zvládnutý úkol, provedený u vlastního majitele⁴*. Bude to vypadat tak, že pes po návratu k vlastnímu majiteli dostane jednoduchý úkol, který dobře zná, za který ale nepřijde přímá odměna, ale odeslání k cizímu člověku pro atraktivní odměnu. Po jejím snědení se opět vrací zpět ke svému člověku, kde očekává další úkoly. Pro tento krok opět dočasně zkrátíme vzdálenost mezi oběma lidmi. **Pozor, přechod do fáze 5 nedělejte příliš prudký a náhlý, ale na začátku se ještě průběžně vracíte do fáze 4 a občas proveďte několik úkolů u vlastního majitele s přímou odměnou od něj.**
- 6) **Kompletní „Meloun při vystoupení“:** Pokud vidíme, že pes opravdu chápe odeslání pro odměnu k cizímu člověku jako velmi atraktivní činnost, postupně zcela vyřadíme přímé odměny u majitele. S dalším postupem cvičení se může opět zvětšit vzdálenost mezi oběma lidmi a pozvolna i přejít z vysoce atraktivních odměn na standardní (pozor, neměňte vše naráz). Celý proces tedy vypadá tak, že pes přiběhne spontánně ke svému člověku, dostane jednoduchý a známý úkol a po jeho splnění je za odměnu odeslán k člověku s pamlsky, od kterého se po snědení jedné dávky vrátí opět pro další úkol ke svému člověku. Marker (bridge) se v této verzi nepoužívá, což vůbec nevadí, protože trénujeme jen známé a dobře osvojené úkoly. Kdo by chtěl být úplně dokonalý, může zde (nebo i v dalším kroku) využít signál o splněním úkolu (CB), který popisují v knize *Lidsko-psí konverzace* (2021) a v online kurzu k ní.

⁴ Jev, kdy atraktivní činnost (v našem případě spojená s lepší odměnou) může sloužit jako odměna za činnost méně atraktivní, se nazývá Premackův princip. Právě kvůli němu jsme se tolik snažili, aby měl pes odeslání velmi rád a považoval ho za atraktivní.

- 7) **Verze „Meloun při tréninku“:** Možná jste si říkali, jakým způsobem se lachtan učil s chovatelem ve vodě nová chování, která nešlo trénovat ze břehu. Ano, to je obtížnější věc, ale dá se zvládnout. Ve psí verzi už jde vyloženě o nadstandard pro „fajnšmekry“. Změnou je to, že pes nedostává u vlastního majitele jen staré známé úkoly, ale učí se nové věci. Aby nebyl zmaten, doporučuji na začátek odměňovat při učení nových dovedností nejprve částečně od majitele a jen občas odeslat pro odměnu k cizímu člověku, u kterého v tomhle případě bude opět atraktivní odměna. Pokud odměňuje přímo majitel, používá potvrzující marker (bridge). Pokud pro odměnu odesílá, je asi na jeho volbě, zda správně provedené chování označí také markerem, nebo skrz výše zmíněný signál CB (ten bych asi volil já). Postupně se dostáváte k tomu, že je pes ochoten učit se u vlastního majitele i nové věci a pro odměny si po odeslání chodit k druhému člověku. Ale upozorňuji, že tohle už je nadstandard a pro řadu psů to bude náročné. U lachtana je tahle fáze totiž v jedné věci snadnější – člověk ze břehu může po zvuku píšťalky rybu k trénující dvojici hodit.

Když jsem tuhle „lachtaní výzvu“ uvedl poprvé na táboře, čekal jsem, že ji mnoho dvojic nezvládne. K mému překvapení ji ale zvládli skoro všichni včetně psů adoptovaných z útulků. A to dokonce i když jejich majitelé nedokázali podrobný návod přesně napodobit a navíc to většinu psů i bavilo. Jak to? Proč se psi stojící mezi „tím, kdo odměňuje“ a „tím, kdo dává úkoly“ nerozhodli změnit pána? Protože jsou to psi. Kdysi jsem slyšel tvrzení, že pes je sobec a všechno dělá pro sebe. Nemyslím si to. Právě na tom, jak rychle jde většině dvojic toto cvičení v porovnání s tréninkem svobodně fungujících divokých druhů, já osobně vidím, jak moc „nesobečtí“ a výjimeční psi jsou. A také to, jak moc bývá náš názor pro psy důležitý. Vážme si jich za to.

Více o knize na https://www.treninkjerozhovor.cz/t_cz/2845/760/aktuality/nova-kniha-v-roce-2026/